

Севрук В.Г., провідний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національна академія внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

КОМПЛЕКСНІ ПРОГРАМИ ПРОФІЛАКТИКИ ЕТНІЧНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Необхідно звернути увагу на нормативно-правові документи, які приймаються в обласних, в районних та селищних радах. Це насамперед комплексні програми профілактики злочинності на визначені періоди, у яких також передбачаються ряд заходів щодо протидії організованих злочинності, щодо протидії незаконному обігу наркотиків та наркоманії, а відносно етнічної злочинності окремо наголошується на проведенні комплексу заходів, направлених на викриття злочинних груп, сформованих на етнічній основі [1]. У іншій програмі м. Миколаєва, також зазначено на проведенні комплексу профілактичних та оперативних заходів з виявлення угруповань, сформованих на етнічній основі, а також організованих угруповань і злочинних об'єднань, діяльність яких носить міжрегіональний і міжнародний характер. Здійснити їх відпрацювання на причетність до терористичної діяльності, скоєння тяжких резонансних злочинів, посягань на

права і свободи громадян [2]. У програмі профілактики у Житомирського району також зазначено на проблемі етнічній злочинності, а саме: продовжувати заходи із викриття організованих злочинних угруповань, у тому числі з міжнародними зв'язками, сформованих на етнічній основі з метою документування їх причетності до нерозкритих злочинів, у т.ч. минулих років, підтримки терористичних організацій [3].

Нині відсутній спеціальний Закон стосовно профілактики злочинів, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі. Так, сьогодні розроблено ряд проектів Закону «Про профілактику правопорушень», але вони більше схожі на науково-теоретичні конспекти з теорії профілактики, ніж на дієвий нормативно-правові акти, які зможуть вирішити проблему профілактики злочинності загалом. Тому на нашу думку, потрібно розробити та прийняти відповідний нормативно-правовий акт відносно профілактики злочинів, а на основі останнього прийняти й спеціальний закон, який передбачав заходи профілактичного впливу на організовані групи і злочинні організації, які сформовані на етнічній основі, який був взірцем, не тільки для правоохоронних органів, а й певним постулатом і для державних органів, і для різних організацій та насамперед для самих громадян.

Але зважаючи навіть на те, що відсутня комплексна програма профілактики злочинів, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі на сьогодні майже в кожній в області та навіть районі у затвердженій програмі є пункт, який направлений на запобігання етнічній злочинності та нелегальній міграції.

Так, наприклад, у розділі 3 «Заходи щодо протидії незаконному обігу наркотиків та наркоманії» у «Комплексній програмі профілактики злочинності на території Виноградівського району на 2016 рік» пунктом 3.2. передбачено провести комплекс заходів, направлених на викриття злочинних груп, сформованих на етнічній основі, насамперед із числа осіб

ромської народності. відповідальний за даний напрямок сектор карного розшуку Виноградівського відділення поліції [4].

У «Єдиній комплексній правоохоронній програмі Вінницької області на 2010 - 2014 роки» зазначено, що основні зусилля в боротьбі з організованою злочинністю спрямувати на виявлення та припинення діяльності організованих злочинних груп та злочинних організацій в сфері економіки, сформованих за етнічним принципом, таких, що мають міжрегіональні та міжнародні зв'язки, корумповані зв'язки в системі органів державної влади, бандформувань, фіктивних суб'єктів господарювання, фактів легалізації коштів, здобутих злочинним шляхом [5].

Щодо протидії етнічній злочинності визначається й у «Програмі профілактики злочинності та боротьби з наркоманією в м. Умані на 2016-2020 р. у п.3.2 розділу III «Протидія організованих злочинності і корупції. Захист економіки господарських відносин від злочинних посягань», а саме при виявленні, здійснювати контроль і локалізацію діяльності етнічних кримінальних угруповань з метою недопущення вчинення ними терористичних актів, їх злиття з місцевими організованими групами, постачання в місто зброї і вибухівки, вербування громадян для участі у бойових діях в зонах конфліктів, створення умов, що сприяють нелегальній міграції, а також скоєння інших злочинів (виконавець: Уманський ВП ГУНП, Уманський МРВ УСБУ) [6].

Окремо, слід відзначити, що проблема етнічної злочинності виноситься окрім обласних та районних радах й у селищних. Так, наприклад, у «Комплексній програмі профілактики правопорушень на період до 2018 року в населених пунктах Вашковецької сільської ради» у п.3 розділу IV. «Обґрунтування шляхів та засобів розв'язання проблеми, строки виконання Програми» зазначено, що проводити заходи по виявленню, документуванню та знешкодженню організованих злочинних груп, створених на етнічній основі, проводити відпрацювання їх на причетність до нерозкритих злочинів, підтримки ними терористичних організацій. Увагу

звертати на перевірку й реалізацію інформації щодо осіб - вихідців з країн, де набули поширення прояви міжнародного екстремізму та терористичної діяльності [7]. Така ж ситуація спостерігається у «Програмі профілактики злочинності у Андрушківській сільській об'єднаній територіальній громаді на 2017-2020 роки. У даній програмі третього розділу «Протидія злочинності і корупції» наголошується на продовженні роботи із викриття злочинних угруповань, у тому числі з міжнародними зв'язками, сформованих на етнічній основі, з метою документування їх причетності до нерозкритих злочинів, у т.ч. минулих років, підтримки терористичних організацій [8].

Слід зауважити, що проблемі запобігання етнічній злочинності у деяких профілактичних програмах приділено досить значну увагу. Так, у «Комплексній Програмі профілактики злочинності, покращення координації та повсякденної (оперативної) діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку на території Старосинявської селищної ради Хмельницької області на 2016-2020 років» запобігання етнічній злочинності акцентується у 2 розділі «Боротьба з незаконним обігом зброї і боєприпасів, торгівлею людьми, злочинами, скоєними на автошляхах району» та у 4 розділі, відповідно п. 2.1. вжити організаційних та профілактичних заходів щодо виявлення осіб, які незаконно використовують зброю, вибухові та інші небезпечні предмети і речовини, особливо членів етнічних груп злочинного спрямування для своєчасного їх відкриття, нейтралізації проявів екстремізму та тероризму та п. 4.1. здійснювати комплекс оперативно-розшукових заходів по виявленню та викриттю організованих злочинних угруповань, що займаються незаконним обігом наркотиків, каналів надходження наркотиків до споживачів і фактів їх збуту, в т.ч. по втягнення в наркоманію, ліквідацію осередків нелегального виготовлення та вживання наркотичних засобів. Запобігти проникнення в район контрабандних наркотиків, в першу чергу “важких”, викривати злочину діяльність етнічних організованих злочинних груп [9].

Розробка та реалізація регіональних програм по запобіганню злочинності передбачає участь багатьох суб'єктів, в першу чергу - органів державної влади та правоохоронних органів, громадських організацій, релігійних конфесій, молодіжних організацій, громадських фондів, етнічних спільнот, інших структур та окремих громадян [10, с. 395].

Аналіз чинного законодавства, підзаконних актів правоохоронних органів України та інших документів дає підстави виокремити такі основні напрями протидії злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: попередження економічних злочинів; профілактика особливо небезпечних і тяжких злочинів; припинення злочинної діяльності організованих злочинних груп, а також професійних злочинців; попередження злочинності неповнолітніх; попередження рецидивної злочинності; попередження і припинення порушень громадського порядку та громадської безпеки, масових заворушень; боротьба з майновими злочинами [11, с. 340].

Це є не вичерпний перелік нормативно-правових документів, але в подальших наукових досліджень, ми спробуємо здійснити більш детальний аналіз проблем щодо запобігання етнічній злочинності в Україні.

Список використаних джерел:

1. [Про Комплексну програму профілактики злочинності в районі на 2016-2020 роки](http://perechyn-rada.gov.ua/rishennja-rada/vii-skHkannja/chetverta-sesija/2929-pro-kompleksnu-programu-profilaktiki-zlochinnosti-v-rajoni-na-20162020-roki) : Рішення [Перечинської районної ради](http://perechyn-rada.gov.ua/rishennja-rada/vii-skHkannja/chetverta-sesija/2929-pro-kompleksnu-programu-profilaktiki-zlochinnosti-v-rajoni-na-20162020-roki) від 18.02.2016 р. № 68 URL: <http://perechyn-rada.gov.ua/rishennja-rada/vii-skHkannja/chetverta-sesija/2929-pro-kompleksnu-programu-profilaktiki-zlochinnosti-v-rajoni-na-20162020-roki>.
2. Програма профілактики злочинності на території міста Миколаїв «правопорядок» на 2012-2015 роки. URL: <http://mkrada.gov.ua/documents/22471.html>.
3. Профілактики злочинності на території Виноградівського району на 2016 рік: комплексна програма. - С. 4.
4. [Про виконання Комплексної програми профілактики злочинності у Житомирському районі на 2011-2015 рр. та](#)

Комплексну програму профілактики злочинності у Житомирському районі на 2016-2020 pp: URL:

<http://ztiada.gov.ua/mdex.php/dokumenti/proekti-rishen/3381-pro-vikonannya-kompleksnoji-programi-profilaktiki-zlochmnosti-u-zhitomirskomu-rai-oni-na-2011-2015-rr-ta-kompleksnu-programu-profilaktiki-zlochinnosti-u-zhitomirskomu-rai-oni-na-2016-2020-rr>.

5. Єдина комплексна правоохоронна програма Вінницької області на 2010 - 2014 роки: затверджено рішенням 28 сесії обласної Ради 5 скликання від 2 березня 2010 року № 962.

6. Про Програму профілактики злочинності та боротьби з наркоманією в м. Умані на 2016-2020 р: затверджено рішенням VII скликання Уманської міської радою: URL: <http://uman-rada.gov.ua/index.php/dokumenty/item/5775-pro-prohramu-profilaktyky-zlochynnosti-ta-borotby-z-narkomanuem-v-m-umani-na-20162020-r>.

7. Комплексна програма профілактики правопорушень на період до 2018 року в населених пунктах Вашківської сільської ради : додаток 1 до [рішення №242/10-16 сесії сільської ради VII скликання від 06.09.2016 року](#): URL: <https://vashkovetska-gromada.gov.ua/programa-profilaktiki-pravoporushen-11-19-32-04-04-2017/>.

8. Програма профілактики злочинності у Андрушківській сільській об'єднаній територіальній громаді на 2017-2020 роки: затверджено рішення сільської ради VII скликання від 25.04.2017 № 78 : URL: <https://andrushkivska-gromada.gov.ua/programa-profilaktiki-zlochinnosti-15-26-49-05-05-2017/>.

9. Проект рішення №- «Про Комплексну Програму профілактики злочинності, покращення координації та повсякденної (оперативної) діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку на території Старосинявської селищної ради Хмельницької області на 2016-2020 років». URL: <http://starosynjavska-gromada.gov.ua/docs/2114/>

10. Назим А. Сущность, структура и основные элементы комплексных программ профилактики региональной преступности / А. Назим // Львівський державний університет внутрішніх справ. Серія юридична. - 2016.- №2 - С. 391-402

11. Севрук В.Г. Нормативно-правові засади протидії правоохоронними органами України злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі / В.Г. Севрук // Молодий вчений. - 2017. - №4 (44). - С. 337-342. 157